

POMM1002 Johdanto monialaisiin opintoihin

Intensiiviopinnot joulukuussa 2020

Merja Kauppinen

POM-JO-kurssin uudistettu aikataulu:

- ma 7.12. klo 10–12: **teemana opintojakson suorittaminen, väliarviointivloggaus sekä oppiaineiden integrointi ja laaja-alainen osaaminen**
- ti 8.12. klo 8–10: **klo 8.00 – 8.45 teemana ajattelutaidot; kielitietoinen oppiminen**
- to 10.12. klo 12–14: **teemana kriittinen ajattelu ja toisinnäkemisen mahdollisuus sekä hyvinvointioppiminen**
- ti 19.1. klo 14–16 (HI-pienryhmissä): **kulttuurivierailutehtävä, esi- ja alkuopetuksen vierailu**
- pe 22.1. klo 8–10 (HI-pienryhmissä): **opitun arviointia** (PROpe-työskentelyn purku)

→ pääpaino tapaamisissa kokemusten ja mielipiteiden jakamisessa sekä yhteisessä pohdinnassa → aineksia PROPEen

PROPEn palautus pe 29.1.2021 mennessä Peda.netiin (<https://peda.net/id/0268e65a1a8>).
HUOM. Merjalle lukuoikeudet omaan sivuun.

Fiiliksiä vloggauksista

- Opintojakson hajanaisuus.
- Ryhmä kantaa 😊: voi kysyä, yhteistä neuvonpitoa.
- POM-JO-työskentelyä pitänyt jaksottaa & kehitellä omia opiskelutekniikoita (isot ja pienet tehtävät).
- Pienryhmätyöskentely on puuttunut, joten motivaatio hakusessa ja tehtävät jääneet leijumaan ilmaan; keskustelun ja ajatusten jakamisen tarve.
- Luennot informatiivisia, tehtävät mielenkiintoisia (esim. opetuksen havainnointi). Luennoilla paljon tuttua asiaa.
- Prope sekava ja haastava (miten ja mistä kirjoittaa; väärin tekemisen pelko; oman opettajuuden näköinen PROPE); pienryhmistä intoa tehtävien tekemiseen; propesta olisi ollut eniten hyötyä koulutuksen alussa (kehitettävä tehtäviä niille, joilla paljon työkokemusta taustalla); tieteellinen ote teemoihin haastavaa.
- Osin teemat tuttuja. Mietittävä, mitä on jo pohtinut, mikä itselle uutta.
- Teemoista erityisen innostava eettinen osaaminen (open oma etiikka oltava vahva; mikä normia, mitkä omia moraalikäsitteitä; työyhteisön arvot), koulutuspolitiikka, tavoiteperustainen arviointi, kielet näkyväksi koulun arjessa (oppilaan kieli-identiteetit esiin), tiedon luonteen pohtiminen; hyvinvoinnin, vuorovaikutustaitojen harjoittelu; koulun muuttuminen viime vuosikymmenen aikana.

- Opetuksen eheyttäminen ja ilmiölähtöisyys koulukontekstissa vielä pohdinnan kohteeksi (oppiainejakoisuus). Toisaalta omissa koulukokemuksissa opetuksen eheyttämistä, esim. tekstiilityö & kirjoittaminen & draama / liikunta & uskonto & musiikki.
- Opettajuuteen kasvu on ”turha”, koska opeidentiteetti on jo vahva. Maisteriopiskelijoiden tehtävät uusiksi.
- Toisaalta näkökulma teemoihin uusi (koulun ja oppimisen näkökulma).
- Esi- ja alkuopetus tuttu (turha); kulttuuritehtävä mukava.
- Paljon tekemistä, mutta mikään ei oikeastaan etene. Epävarmuutta ilmassa.
- Vloggaus vaarantaa yksityisyydensuojan.
- Joululomalla aikaa pohtia omaa opettajuuttaan.

PROPE:n laatiminen

- Kaikkien ydinosaamisalueiden käsittely ja pohdinta
- Oman opettajuuden kehittäminen kirjallisuuslähtöisesti mukaan lukien
 - omat kokemukset ja mielipiteet
 - uutisointi ja mediatekstit teemoista
 - kokemusten ja mielipiteiden peilaaminen pienryhmissä keskusteltuun.
- ”Millainen opettaja olen, millaiseksi opeksi haluaisin kehittyä.”
- Tavoitteet:
 - päästä kiinni omiin kokemuksiin eri oppiaineista ja niiden oppimisesta
 - aloittaa oman luokanopettajuuden rakentaminen opettajuuden ydinosaamisalueiden avulla
 - kartoittaa omia lähtökohtia osaamisalueiden kehittämiseksi - tehdään itsearviointia ja reflektoidaan
 - mitä ajattelen, millainen olen, missä ja miten minun on kehityttävä suhteessa osaamisalueisiin.

Käytä itsearvioinnin ja reflektion tukena vähintään yhtä lähdeettä osaamisaluetta kohden (teoreettisten lähteiden lisäksi voit hyödyntää esim. uutisia, kolumneja, ajankohtaiskeskusteluja kasvatuksesta ja koulutuksesta jne.)

Oppiaineiden integrointi ja laaja-alainen osaaminen (ma)

Lähtökohtana luento ”Laaja-alainen osaaminen ja ilmiölähtöisyys:
LUOKANOPETTAJAN MAHDOLLISUUDET EDISTÄÄ KOKONAISVALTAISTA OPPIMISTA”

Mitä opetuksen 'eheyttäminen' oikein on? (POPS 2014)

Opetuksen eheyttäminen ja monialaiset kokonaisuudet

Eheyttämistä voidaan toteuttaa mm:

- rinnastamalla eli opiskelemalla samaa teemaa kahdessa tai useammassa oppiaineessa samanaikaisesti
- jaksottamalla eli järjestämällä samaan teemaan liittyvät asiat peräkkäin opiskeltaviksi
- toteuttamalla toiminnallisia aktiviteetteja kuten teemapäiviä, erilaisia tapahtumia, kampanjoita, opintokäyntejä ja leirikouluja
- suunnittelemalla **monialaisia, pitempikkestoisia oppimiskokonaisuuksia, joiden toteuttamiseen osallistuu useampia oppiaineita** ja joihin voi sisältyä edellä mainittuja eheyttämistapoja
- muodostamalla **oppiaineista integroituja kokonaisuuksia**
- kokonaisopetuksena, jossa kaikki opetus toteutetaan eheyttynä kuten esiopetuksessa.

Mitä eheytetään?
Mikä eheytyy?

Linkkejä eri asioiden välille;
ajattelu eheytyy; koulun tapa
jäsentää asioita "eheytyy".

Miksi integroida
eri oppiaineita?

Miten aika riittää kaikkeen?
Ajansäästöä, jos toimii. <<
oppikirjalähtöinen opetus.
Tavoitteet edellä mennään.

Opetuksen eheyttämisen ja integroinnin kysymyksiä

- oppiainedidaktiikka vs. pedagogiikka
 - Onko olemassa jokin erityinen tapa oppia ja opettaa tiettyä ainetta, esim. käsitteet ja mallinnukset kielissä, luonnontieteissä?
 - Opetus, opiskelu, oppiminen – kasvatus (kielikasvatus, kirjallisuuskasvatus, mediakasvatus jne.)
 - ”Koulu on oikeiden vastusten paikka”
 - geneeriset taidot ja niiden oppiminen: Mikä on nykypäivänä oppimisen arvoista?
 - vrt. opettajankoulutuksen ydinosamisalueet
 - jatkuvan oppimisen idea, oppimaan oppiminen
 - ilmiölähtöinen oppiminen, tutkiva oppiminen jne.
- Geneeristen taitojen arviointi?

Opettajan ydinosaamisalueet (JY)

Eettinen osaaminen

- Opiskelija pystyy tunnistamaan, analysoimaan ja kehittämään kasvatusalan asiantuntijuuden kannalta merkityksellisiä ja tavoiteltavia eettisiä periaatteita ja arvoja. Hän pystyy erittelemään omaa ja yhteisön toimintaa sekä suhdettaan luontoon ja ei-inhimilliseen ympäristöön eettiseltä kannalta ja toimimaan vastuullisesti eettisten periaatteiden pohjalta.

Tieteellinen osaaminen

- Opiskelija perustaa toimintansa ja ammatillisen kehityksensä tieteelliselle ajattelulle. Tämä tarkoittaa perusteltua ja järjestelmällistä tiedonhankintaa sekä tiedon kriittistä arviointia. Opiskelija kehittää kriittistä ajatteluaan, jossa analysoidaan ja arvioidaan tietoa ja omaa ajattelua, pyritään perusteltuihin päätelmiin ja ratkotaan ongelmia etsimällä uusia näkökulmia. Opiskelija tunnistaa, että tieteentekoa ohjaavat erilaiset yhteiskunnalliset intressit ja käsitykset maailmasta. Opiskelija hallitsee riittävästi kasvatusalan teoreettista ja tutkimuskirjallisuutta sekä eri oppiaineiden ja laaja-alaisten osaamisalueiden perustana olevien tiedonalojen keskeisiä käsitteitä, ilmiöitä ja tiedon rakentumisen periaatteita. Hänellä on taitoa esittää, perustella ja puolustaa pätevästi omia näkökantojaan ja keskustella niistä. Lisäksi hänellä on omaa oppimista, tiedon omaksumista ja kognitiivisia prosesseja koskevaa tietoa sekä kykyä säädellä niitä suunnitteleamalla, seuraamalla ja arvioimalla omaa oppimista.

Vuorovaikutusosaaminen ja moninaisuuteen liittyvä osaaminen

- Opiskelija haluaa ja kykenee toimimaan yhteistoiminnallisesti ja rakentavasti erilaisissa vuorovaikutustilanteissa, -suhteissa ja ryhmissä. Tämä tarkoittaa sitä, että opiskelija osaa ottaa toisen näkökulman huomioon, on kiinnostunut kuuntelemaan toista ja antaa tilaa ryhmässä. Hän ymmärtää verkostoihin ja yhteisöihin kuulumisen merkityksen sekä osaa rakentaa ja ylläpitää niitä. Hän osaa neuvotella sekä ratkaista konflikteja ottaen huomioon eri osapuolten tarpeita ja tavoitteita. Hänellä on kykyä omien ja toisten tunneilmaisujen havaitsemiseen ja tunnistamiseen sekä taitoa tunteiden säätelyyn ja ilmaisemiseen. Opiskelija ymmärtää tunteiden syitä ja niiden vaikutuksia itseän ja muihin ihmisiin ja osaa soveltaa tätä ymmärrystään työssään. Hän kykenee tiedostamaan ja haastamaan moninaisuuteen liittyviä asenteitaan ja uskomuksiaan ja toimimaan ymmärtäen, että jokainen ihminen on erityinen ja omanlaisensa edellytyksineen ja taustoineen. Hänellä on tietoisuutta ja herkkyyttä toimia vuorovaikutuksessa kulttuurisesti moninaisissa konteksteissa sekä arvostaa ja ymmärtää esimerkiksi etnisyyden, kielen, iän, uskonnon, sukupuolen, seksuaalisuuden sekä sosiaalisen luokan sisältämiä erityispiirteitä.

Yhteisöllinen ja yhteiskunnallinen osaaminen

- Opiskelija ymmärtää kasvatus- tai oppimisyhteisöt paikallisiin yhteisöihin ja niiden normeihin ja arvoihin kytkeytyvinä instituutioina, joihin vaikuttavat myös laajemmat yhteisölliset ja yhteiskunnalliset rakenteet ja reunaehdot. Hän kykenee tunnistamaan ja kriittisesti arvioimaan poliittisten, kulttuuristen, taloudellisten ja historiallisten tekijöiden vaikutuksia oppimiseen, oppilaisiin ja opetukseen sekä koulutuksen tasa-arvoisuuteen. Hänellä on taito tunnistaa ja kehittää kasvatusta ja kasvatusyhteisöjä koskevia arvoja ja käytänteitä.

Pedagoginen osaaminen

- Opiskelija kykenee suunnittelemaan, toteuttamaan, eriyttämään, arvioimaan ja kehittämään erilaisia oppimisprosesseja. Opiskelija ymmärtää oppimiselle asetettujen tavoitteiden, pedagogisen toiminnan ja arvioinnin välisen yhteyden vuorovaikutteisissa oppimis- ja ohjausprosesseissa. Opetuksen ja oppimisen tilanteissa opiskelija kykenee toimimaan ja ajattelemaan luovasti ja innovatiivisesti ollen avoin uusille näkökulmille, keksimiselle ja kokeiluille sekä totutun haastamiselle. Hän osaa tunnistaa ja hyödyntää oppimista edistäviä vuorovaikutuksen ulottuvuuksia erilaisissa oppimistilanteissa ja -ympäristöissä. Hän ymmärtää oppimista edistävän vuorovaikutuksen sekä monimediaisten ja monipuolisten oppimisympäristöjen vaikutuksia ja osaa huomioida ne oppimisen ohjaamisessa. Opiskelija osaa ohjata heterogeenisiä opetusryhmiä sekä osaa suunnitella ja toteuttaa oppimistilanteita siten, että ne vahvistavat oppilaiden osallisuutta ja kiinnostusta oppimiseen ja kouluun. Lisäksi hänellä on opetus- ja oppimistilanteissa kertyvien kokemusten sekä niiden reflektoinnin ja taidon harjoittelun kautta rakentuvaa osaamista.

Hyvinvointia vahvistava osaaminen

- Opiskelija tunnistaa fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista hyvinvointia edistäviä tekijöitä yksilöiden ja ryhmien tasolla. Hän saa valmiuksia tukea ja kehittää oppijoiden kokonaisvaltaista hyvinvointia moniammatillisesti ja yhteistyössä huoltajien kanssa sekä puuttua kehitystä ja hyvinvointia vaarantaviin tekijöihin, esimerkiksi kiusaamiseen. Opiskelija tunnistaa koulu yhteisön hyvinvoinnin tekijöitä ja kykenee osallistumaan koulu yhteisön hyvinvoinnin kehittämiseen. Opiskelija kykenee tunnistamaan oman asiantuntijuuden kehittämiseen ja opettajan työhön sisältyviä tyytyväisyyttä, sitoutumista ja motivaatiota vahvistavia tekijöitä. Lisäksi hän tunnistaa eri elämäntilanteisiin liittyviä kuormitustekijöitä sekä kykenee hyödyntämään stressinhallinnassa hyvinvointia ja jaksamista edistäviä henkilökohtaisia ja yhteisöllisiä resursseja.

Esteettinen osaaminen

- Opiskelija kykenee tarkastelemaan opettajan työtä laaja-alaisesti ihmisyyttä ja inhimillistä elämää korostavasta esteettisestä näkökulmasta käsin. Hän ymmärtää ihmisen kokonaisvaltaisena kehollisena olentona, jolla on mahdollisuus moniaistiseen ympäristön kokemiseen. Hän kykenee havainnoimaan ympäröivää todellisuutta ja kulttuuria pysyen avoimena esteettisille elämyksille ja kokemuksille sekä niiden erilaisille tulkinnoille ja arvoituksille. Hän tunnistaa omia esteettiseen kokemukseen liittyviä mielen sisäisiä ja kehollisia tuntemuksiaan, kykenee reflektoimaan niitä, välittämään niitä muille kielellisesti sekä pohtimaan esteettisiä ulottuvuuksia (esim. esteettiset arvot kuten kauneus) yhdessä muiden kanssa. Lisäksi hän kykenee luovuuteen ja itseilmaisuun, jotka tulevat esiin taitoina, ilmaisuina, tuotoksina ja teoksina.

Osaaminen 2035 -raportti (OPH 2019): osaamistarpeiden ennakointi

1. **Geneerisellä osaamisella** viitataan oppimisen ja osaamisen perustana oleviin kognitiivisiin taitoihin, metataitoihin sekä ominaisuuksiin, joita tarvitaan työssä, harrastuksissa ja arjessa.
2. **Yleiset työelämäosaamiset** ovat luonteeltaan toimialarajat ylittäviä ja työelämässä tarvittavia osaamisia, jotka voivat olla luonteeltaan sekä kovia että pehmeitä tietoja ja taitoja.
3. **Ammattialakohtaiset osaamiset** ovat kooste osaamisista, jotka ovat luonteeltaan spesifejä ja kovia ammattialakohtaisia tietoja ja taitoja, mutta myös kyseisellä ammattialalla vaadittavia geneerisiä ja yleisiä työelämäosaamisia.
4. **Kansalaisen digitaidot:** informaation ja datan lukutaito, kommunikaatio ja yhteistyö, digitaalisen sisällön luominen, turvallisuus ja ongelmanratkaisu. (EU 2019). → tasa-arvon näkökulma

Esimerkkejä eheyttävästä oppimisesta ja oppiaineintegraatiosta

- AI & TVT (diat) Kauppinen & Järvelä
- ActLib – toiminnallista kielenopetusta <https://peda.net/id/d2mTtd>
- Kauppinen, Hähkiöniemi, Tarnanen 2020. Kohti ilmiölähtöistä matematiikan oppimista: matemaattista ongelmanratkaisua taiteeseen yhdistäen. Teoksessa Ilmiömäistä! : ilmiölähtöinen lähestymistapa uudistamassa opettajuutta ja oppimista. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto, 212–233.
- Laukaa viisas (diat) Kauppinen & Sulkunen

Kielitietoinen oppiminen (ti)

Lähtökohtana luento ”Kielitietoinen ja monikielinen koulu”

Yhteistä pohdintaa:

- Miten eri kielet sekä kielellinen osaaminen ja sen tukeminen ovat esillä koulussasi, luokassasi, työpaikassasi, harjoittelupaikassasi, harrastuksissa jne.?
 - Mistä johtuu, että näkyy eri tavoin päiväkodeissa, kouluissa, harrastuspaikoissa jne.? Monikielisiä perheitä eri tavoin esim. pääkaupunkiseudulla kuin pienessä savolaiskunnassa; henkilöstön/opettajien oma monikielinen tausta; kv-verkostoituminen ja kielikasvatushankkeet jakautuvat epätasaisesti kuntien välillä/sisällä; kieltä koskevat asenteet ja arvostukset (yksikielisyyden ihanne, natiivitasoisen kielen osaamisen ihanne; kielellisen osaamisen moninaisuus ja yksilöiden rikas kielellinen pääoma rikkoneet em. arvostuksia)
- [Valitse jokin oppiaine, jonka oppimista ja opetusta pohdit kielitietoisesta näkökulmasta. Millaisia osaamista tukevia kielellisiä resursseja voisi ko. oppiaineen opiskeluun rakentaa?]

Kriittinen ajattelu ja toisinnäkemisen mahdollisuus (to)

Lähtökohtana luento "Tiedonkäsitteet ja kriittinen ajattelu"

Pienryhmissä (20 min):

1. Valitkaa jokin kouluun/koulutukseen/oppimiseen liittyvä aihe, josta tiedätte keskustellun syksyn aikana mediassa.
2. Kootkaa muutama linkki mediateksteihin, joissa aihetta lähestytään eri näkökulmista ja joissa aihetta käsitellään ja perustellaan eri tavoin.
3. Millaista kriittistä ajattelua ja toisinnäkemistä mediatekstien lukija ja niiden pohjalta valitsemaanne aiheeseen syventyvä tarvitsee?
 - Oppivelvollisuuden pidentäminen; FB:n kommentit & uutiset (YLE, Iltalehti, eduskunta, Naistenhuone); useita näkökulmia (ketä uudistus oikein palvelee, mistä varat uudistukseen [entisten toimintojen karsiminen], millaisia koulutusrakenteen muutoksia kuntiin, yksityiset koulutuksenjärjestäjät mukaan?); lähdekritiikki, monilukutaito, yksilön mielipiteiden erottelu – omat intressit
 - Avoimet oppimisympäristöt; omat kokemukset (eskari & 1. lk., yhteistyökuviot tavoitteena, uudenlaisen yhteistyön rakentaminen, yhteisopettajuus), kärkkäitä mielipiteitä (tunteella, huhupuheet, ei taustatietoa), HS:n mielipidekirjoitukset asiantuntijoilta & blogit, Alakoulun aarreaitta (käsitteenmäärittely, linkit Joensuun norssin toimintaan); erilaiset näkemykset (mm. lapsen kokemukset); vrt. varhaiskasvatuksen päiväkotien ryhmätilat vs. koulun opetuksen järjestäminen

- Avoimet oppimisympäristöt; artikkelit joissa eri kantoja (puolesta, vastaan, väitöskirja = neutraali), YLEn uutinen (lasiseinät avoimiin oppimisympäristöihin), tilojen käyttö fokuksessa, ei tila sinänsä (väitöskirja); ”avoin oppimisympäristö tukee ilmiöpohjaista oppimista” (blogi rakennusteknisistä näkökulmista); oma kanta vaikuttaa tekstien tulkintaan, tietoinen avoimuus, dialogiin lähteminen
- Oppivelvollisuuden pidentäminen; HS (pääkirjoitus, mielipidekirjoitus asiantuntijoilta), OKM, Iltalehti, FB (opettajien keskusteluryhmät); faktojen pohtiminen, ongelmana keskeyttäminen joten monia syitä, lapsiperheiden tukeminen tärkeämpää, opinto-ohjauksen merkitys; somekeskustelijoiden samanhenkisyys, kuka kirjoittaa & millä agendalla, kaivataan faktoja, missä ovat tutkimukset ja edistävätkö omaa asiaa.